

Ämnesområde:

Global rättvisa

Motion 17:

Använd svenskt organiskt avfall för att odla i öknar: Lagra CO2 i marken!

Version: 5

Ämnesområde: Global rättvisa

Motionär(er): Bo G Eriksson

Organisation: Ökenodlarna

E-post: bo@desertcultivation.org

Sammanfattning: Konflikter kring vattentillgångar och mark för odling kommer att öka i öknar och halvöknar. En rättvis fördelning av vatten och mark bör underlättas. I öknar och halvöknar skulle ett cirka 20 cm tjockt kompostlager kunna fungera så att det både samlar in och bevarar vatten samt multnar till matjord. Ett sådant lager skulle kunna bildas genom att använda organiskt avfall. Stora mängder organiskt avfall samlas in i EU. UD bör få i uppgift att genom EU arbeta med FN-konventionen mot ökenspridning så att vårt organiska avfall kan bidra till livsmöjligheter för befolkningar i halvöknar och öknar.

Föreslagna åtgärder: Uppdra åt UD att genom EU arbeta med FN-konventionen mot ökenspridning för att odla upp öknar i syfte att lagra kol i marken och bereda utkomstmöjligheter för befolkningar. I EU samlas en mängd organiskt avfall in, som kan användas i dessa syften.

Motiv och bakgrund: I Sverige och EU eldar vi i stor utsträckning upp organiskt avfall. För varje ton bomull som eldas upp tillförs atmosfären nästan 1,5 ton CO2. Du har läst eller hört om stora klädkedjor, som eldar upp osålda bomullskläder. Sådant organiskt avfall skulle kunna användas för att ge utkomstmöjligheter åt befolkningar i öknar och halvöknar. Sverige och EU har anslutit sig till FNs konvention mot ökenspridning. Arbetet med den konventionen har Sverige överlåtit på EU. UD bör därför få i uppgift att genom EU få till stånd en användning av tillämpligt avfall för att bidra till rättvisa förhållanden i områden som lider av brist på matjord och vattenbrist för odling. Konflikterna kring mark och vatten ligger nära till hands i dessa områden. Jag har utvecklat dessa tankar i en artikel i tidskriften AMBIO. Där finns uppskattningar av kostnader, transporter, sparade CO2-utsläpp, inlagrat CO2 under mer än 100 år etc. Om dessa ideer tillämpas så innebär det inte bara att människor får bättre levnadsomständigheter utan också att CO2 i atmosfären minskas. Se bilagan!

Bilaga finns [online](#) till denna motion

Motion 67:

Tredubbla Sveriges avsättning till FN:s gröna fond.

Ämnesområde: Global rättvisa

Motionär(er): Torbjörn Vennström, Linn Rabe

E-post: tv@tvennstrom.se

Sammanfattning: Genom att tredubbla Sveriges avsättning till FN:s gröna fond tar vi ansvar för vår del av den globala klimatskulden. Vår ackumulerade klimatskuld uppgår till 3,6 miljarder ton CO2e växthusgaser.

Vi har exploaterat luft och skogar på andra människors bekostnad. Klimatskulden består också av anpassningskostnader som nu tvingas på utsatta länder och samhällsgrupper. Sverige bör arbeta för en utökning av FN:s gröna fond på 100 miljarder dollar 2020. Enligt Världsbanken kan det behövas tio gånger mer för att utjämna infrastruktur-klyftan mellan rika länder och länder i Syd.

Föreslagna åtgärder: Vi föreslår

att Sveriges bidrag till FN:s fond för globala klimatåtgärder (FN:s gröna fond) ska öka från nuvarande 1 miljard kronor per år till 3 miljarder per år under perioden 2019-2022.

att satsningen ej ska tas från befintliga medel för internationellt utvecklingsarbete utan genom ökade skatteintäkter från kapital, stora förmögenheter och finansiella transaktioner.

Motiv och bakgrund: Sverige har använt billig fossil energi för att bygga sitt välstånd. Sedan 1850 har vi använt betydligt mer än vår beskärda del av planetens samlade miljö- och klimatutrymme. Därmed har vi hamnat i skuld till utsatta länder regioner och grupper i Syd (men också inom vårt eget land) och till framtida generationer. Vårt välstånd vilar på ett långvarigt ojämnt ekologiskt och ekonomiskt utbyte.

I en avhandling vid Lunds universitet görs ett försök att värdera det globalt ojämna utbytet när det gäller utsläpp av växthusgaser, och även Sveriges del i den obalansen (Warlenius, 2017).

Klimatskulden består av en utsläppsskuld. Utsläppen av växthusgaser leder till global uppvärmning eftersom de under många år varit mycket större än planetens kapacitet att absorbera koldioxid och andra växthusgaser. Absorberingen sker främst i haven och skogarna som därför kallas kolsänkor (de sänker koldioxidhalten). Av våra utsläpp kan de ta hand om ungefär 3 miljarder ton koldioxid per år.

De grupper och länder som stått för de största utsläppen kan därför sägas ha beslagtagit planetens kolsänkor på andras bekostnad (Warlenius 2017, paper 5). De som lämnats utanför och de framtida generationerna lämnas med att ta hand om en gigantisk global klimatskuld.

USA har den största klimatskulden på omkring 344 miljarder ton CO₂e (hela världens årliga utsläpp uppgår till ungefär 35 miljarder ton). Många historiskt utsatta länder har å sin sida en fordran på de rika länderna genom att de använt mycket mindre än sin beskärda del av planetens klimatutrymme. Enligt detta sätt att se har Indien den största fordran med ett oanvänt utrymme på 26 miljarder ton CO₂e, följt av Bangladesh med 6,5 miljarder ton CO₂e och Pakistan 3,7 miljarder ton CO₂e. (a.a)

För att bidra till klimaträttvisa behöver vi kompensera ekonomiskt både för den utsläppsskuld vi har och de stora kostnader utsatta länder har för att hantera klimatförändringarna. De länder som på grund av kolonisering och exploatering inte fått chansen att utvecklas behöver nu hitta hållbara vägar att utveckla infrastruktur, matförsörjning och välfärd.

Överutnyttjandet tvingar de utsatta länderna och grupperna främst i Syd att anpassa sig till klimatförändringar som hotar hem, matförsörjning och infrastruktur. Detta kan beskrivas som anpassningsskulden.

Ett sätt att prissätta klimatskulden är den gröna fond som skapas inom FN. Den har satts till 100 miljarder dollar per år från 2020 och ska användas för klimatåtgärder och en fossilfri ekonomisk utveckling i utsatta länder.

Summan är ett politiskt förhandlingsresultat, inte en faktisk bedömning vad nödvändiga klimatåtgärder i Syd kommer att kosta. Världsbanken bedömde i en rapport (Hallegatte m fl 2016 s 19f) att länder som är sårbara inför klimatförändringarna kan behöva tillföras tio gånger mer, 1 000 miljarder dollar årligen, för

att eliminera infrastrukturgapet gentemot de rika länderna.

Hur stor är Sveriges samlade klimatskuld? Warlenius (2017) beräknar att Sveriges samlade klimatskuld uppgår till 3,6 miljarder ton CO₂e vilket motsvarar den samlade mängd vi släppt ut sedan 1850 och som övergår vår del av planetens förmåga att ta hand om utsläppen. Det är 360 ton per invånare i Sverige.

Utifrån gröna fondens 100 miljarder dollar årligen anger Warlenius Sveriges del av anpassningsskulden till 363 miljoner dollar per år. Det är ungefär 3 miljarder kr per år. Enligt Världsbankens bedömning är investeringsbehoven tio gånger större, med andra ord 30 miljarder kr årligen för Sveriges del. Det är jämförbart med vår årliga avgift till EU.

Sveriges avsättning till FN:s gröna fond är 4 miljarder kr under perioden 2015 - 2018, dvs 1 miljard per år. Det är bara en tredjedel av vad vi borde sätta av, och en trettiondedel av vår andel av de satsningar som Världsbanken bedömer som nödvändiga.

Sverige bör höja sin avsättning till FN:s gröna fond till 3 miljarder kr per år för perioden 2019 - 2022. Detta ska finansieras med nya medel och inte tas från nuvarande internationella insatser. På sikt behöver resursöverföringen till Syd öka betydligt för att Sverige ska bidra till att stänga gapet i infrastruktur mellan länder i Syd och de rika länderna.

Företag och aktieägare har tjänat oerhörda pengar med hjälp av billig fossil energi under de 40-tal år som vi varit klart medvetna om att fossil energiförbränning orsakar global uppvärmning.

En genomgång av tidningen ETC visar att det sedan 1980 samlats enorma tillgångar i det privata finanskapitalet. De har vuxit omkring fem gånger snabbare än landets totala BNP och uppgick 2015 till över 25 tusen miljarder kronor. Det är en effekt av att finanskapitalet blivit alltmer transnationellt och tyder på att de tjänar alltmera pengar på pengar istället för på nyttiga investeringar. Mycket små beskattningar av dessa tillgångar och andra stora förmögenheter skulle på nolltid ge inkomster tillräckliga för att tredubbla Sveriges bidrag till FN:s gröna fond.

Bilaga finns [online](#) till denna motion

Motion 76: Rädda regnskogen genom att göra den lönsam

Version: 2

Ämnesområde: Global rättvisa

Motionär(er): Andreas Eklund

Organisation: De flesta företag och politiker i Sverige, Finland och ev. fler länder håller med.

E-post: andreas@ecopar.se

Sammanfattning: Kan Sverige (ihop med Finland) tala internationellt för: Rädda regnskogen genom att göra den lönsam. Produkter från regnskogsträd ska vara tillåtna. Idag är många produkter som framställs ur trä från regnskogar bannlysta. Resultat: Regnskog betraktas som värdelös. Den huggs ner. Träden används inte ens, utan bränns bort, svedjebränning. Plantager med grödor ersätter regnskog. Är det önskvärt?? Hyggerna i regnskog ska regleras + inspekteras, så att skövling inte sker. Regnskogssafari kan vara ytterligare ett sätt till att göra regnskog lönsam.

Föreslagna åtgärder: Kan Sverige (ihop med Finland) tala internationellt för: Rädda regnskogen genom att göra den lönsam. Produkter från regnskogsträd ska vara tillåtna, men hyggena ska regleras + inspekteras, så att skövling inte sker. Regnskogssafari kan vara ett sätt till att göra regnskog lönsam.

Motiv och bakgrund: I Sverige och Finland, och även i andra länder, så finns det en skogsekonomi. Ur vissa träslag produceras sågtimmer, ur delvis samma träslag och delvis andra träslag produceras massa. Andra träarter används i värmeverk till prod. av ånga, hetvatten och el. Det innebär att dagens "kommersiella" skogar kan vara rika på arter. Det är inget problem. Möjligen borde mer "gammelskog" bevaras och inte avverkas. Eftersom skogen är lönsam, så har avverkning där skogen sedan ersätts permanent av t.ex. betesmark och åker upphört. Sverige och Finland har mer skog än någonsin förr.

Kan Sverige (ihop med Finland) driva på i alla internationella sammanhang för: Rädda regnskogen genom att göra den lönsam. Produkter från regnskogsträd ska vara tillåtna. Idag är många produkter som framställs ur trä från regnskogar bannlysta. Resultat: Regnskog betraktas som värdelös. Den huggs ner. Träden används inte ens, utan bränns bort, svedjebränning. Plantager med grödor ersätter regnskog. Det odlas t.ex. soja i Brasilien och oljepalmer i Sydostasien, i mycket stor skala. Är det önskvärt?? Hyggena i regnskog ska regleras + inspekteras, så att skövling inte sker. Hyggena får inte vara för stora, och helst ska inte kalhyggen vara tillåtet. En del träd i regnskog behöver få stå i 100-tals år för att bli värdefulla. T.ex. teak, mahogny, m.fl.

Regnskogssafari kan vara ytterligare ett sätt till att göra regnskog lönsam.

I EU idag i Västeuropa, främst i Storbritannien och Nederländerna, bland politiker och miljörelser, finns det idéer om att biodrivmedel och bioenergi, och helst allt skogsbruk, ska förbjudas. I EU och i resten av världen. Men då blir ju all skog värdelös, och då ersätts den med något som är lönsamt, naturligtvis. Det är fel väl att gå.

Motion 181:

Garanterar miljö- och människorättsförsvarens säkerhet och rättigheter

Ämnesområde: Global rättvisa

Motionär(er): Stefan Mikaelsson, Sanna Lucas, Viena Rainio

Organisation: Sametinget, Latinamerikagrupperna

E-post: sanna.lucas@sal.se

Sammanfattning: Samråd med lokalbefolkningen om förvaltning och nyttjande av naturresurser och ekosystem är fundamentalt för att klimaträttvisa ska kunna uppnås. Samtidigt som dessa samhällens motstånd är viktigt för klimatet får de utstå hot, kränkningar och i värsta fall mord. I Sverige är det en självklar insats att ratificera ILO 169 om urfolk och stamfolks rättigheter för att garantera att statens agerande är i förenlig med folkrättslig lagstiftning. Statligt stöd-bistånd ska inte gå till aktörer i privat sektor som kränker mänskliga rättigheter och bidrar till miljöförstöring i konfliktfyllda kontexter.

Föreslagna åtgärder: Sverige ska ratificera ILO-konvention 169 om urfolk och stamfolks rättigheter. Sveriges politik för global utveckling ska utformas för att garantera miljö- och människorättsförsvarens säkerhet och rättigheter.

Företagsstöd (B4D) i det svenska utvecklingssamarbetet bör avvecklas omgående, svenska myndigheter har inte kapacitet att garantera att de mänskliga rättigheterna respekteras.

Motiv och bakgrund: De människor som idag påverkas mest av klimatförändringarna och miljö-orättvisa är de som är minst ansvariga för att ha skapat krisen. Det är urfolk och småskaliga jordbrukare över hela världen som lever av naturen på ett hållbart sätt, och drabbas direkt när klimatet förändras. Samtidigt är det även människor från dessa samhällen som kanske tar störst ansvar i att stoppa klimatförändringarna. De reser sig, organiserar sig och utkräver att stater ska bekämpa klimatförändringar genom ett hållbart nyttjande av naturresurser och ekosystem genom att förhindra företags utvinning av naturresurser i deras närområden. I Colombia garanterar lagen rätten till folkomröstningar som utlyses på initiativ av medborgarna. Den här typen av folkomröstningar har blivit allt populärare och flera samhällen har tagit ställning för att förbjuda gruv- och oljeutvinning i sina territorier. Resultaten har varit entydiga, samhällena vill inte ha olje- och gruvutvinning i sina territorier. Samtidigt som dessa samhällens motstånd är viktigt för klimatet får de utstå hot, kränkningar och i värsta fall mord.

Under 2017 mördades minst 197 personer som försvarade mark och miljö från att förstöras. De flesta av de våldsamma sammandrabbningarna inträffar på landsbygden i utvecklingsländer. I Latinamerika är våld frekvensen särskilt hög där kombinationen naturresurs rikedom och svag implementering av folkrättslig- och miljölagstiftning leder till asymmetriska konflikter. Statliga och privata aktörers oinskränkta makt leder till straffrihet för de som gjort sig skyldig till grova brott.

Utvinningsindustrin är en av de dödligaste drivkrafterna för våld. Under 2017 ledde gruvkonflikter till 36 mord, flera av dem kopplade till en växande global efterfrågan på naturresurser. Brasilien var under det gångna året återigen det dödligaste landet för försvarare med 46 personer mördade. I Colombia har 32 personer rapporterats mördade i samband med landkonflikter i kölvattnet av fredsavtalet 2015, vilket lämnade ett maktvakuum i regioner som tidigare styrts av Farc-gerillan.

En viktig insats för klimatet är att skydda dessa klimat- och människorättskämpar - i Sverige och i världen. I Sverige skulle därför en självklar insats vara att ratificera ILO 169 om urfolk och stamfolks rättigheter. Samråd med lokalbefolkningen om förvaltning och nyttjande av naturresurser och ekosystem är fundamentalt för att klimaträttvisa ska kunna uppnås. Det skulle innebära att Sverige måste garantera samernas rätt att vara delaktiga i beslut som rör deras traditionella territorier, till exempel huruvida staten ska ge företag eller andra aktörer tillstånd att utvinna mineraler där. Det ger dem en starkare rättslig ställning att skydda klimatet och naturen. Det är ett viktigt ställningstagande att motverka det utbredda förtryck och diskriminering som urfolk och stamfolk erfar och står upp mot världen över.

På samma sätt ska Sveriges regering se till att svensk verksamhet i andra länder aldrig sker på bekostnad av säkerheten för de som står i fronten i försvaret för klimatet och de mänskliga rättigheterna. I dagsläget lever Sverige inte upp till sina åtaganden i PGU.

Ett tydligt exempel är biståndsmyndigheten Sidas stöd till företagssamarbeten (Business for development - B4D), även inom sektorn för gruvnäring. Företagsstöd inom svenskt bistånd har utvecklats samtidigt som våldet på miljö- och människorättsförsvarare eskalerar världen över.

Det är en illegitim handling att ge statligt stöd till aktörer som kränker mänskliga rättigheter och bidrar till miljöförstöring i konfliktfyllda kontexter särskilt när det kommer till biståndsmedel som är avsett att endast bidra till fredsbyggande och hållbar utveckling. Granskningar visar att mänskliga rättigheter inte garanteras inom just Sidas stöd till företagssamarbeten (B4D). Statliga instanser och myndigheter lever inte upp till FN:s vägledande principer för företag och mänskliga rättigheter varken när det kommer till riktlinjer, rutiner eller implementering. Inom sektorn för utvecklingssamarbete där transparens är en grundbult i alla led är det anmärkningsvärt att det transfereras medel till privata företag som inte är transparenta gällande verksamheten och genomförande av risk- och konsekvensanalyser och hantering av kränkningar av

mänskliga rättigheter (due diligence). Mot bakgrund av att markkonflikter orsakar att säkerheten för miljö- och människorättsförsvare hotas i allt större utsträckning är det direkt motstridigt att affärsstödda biståndsformer fortgår då varken företagen eller myndigheterna kan påvisa att mänskliga rättigheter garanteras inom ramen för insatsen. Om Sverige i linje med Agenda 2030 ska bekämpa klimatförändringarna bör stöd ges till de aktörer som kämpar för klimaträttvisa inte till företag som exploaterar naturresurser och utgör ett hot mot lokalbefolkningens säkerhet.

Bilaga finns [online](#) till denna motion

Motion 184:

Bättre kontroll av Sveriges multilaterala utvecklingssamarbeten

Ämnesområde: Global rättvisa

Motionär(er): Linda Eikestam, Amelie Bendz

Organisation: Framtidsjorden

E-post: linda_eikestam@hotmail.com

Sammanfattning: Med utgångspunkt i den regnskogsskövling som skett i Gabon [1] med hjälp av svenska biståndspengar, kritiserar vi Sveriges kontroll av det multilaterala utvecklingssamarbetet. Vi vill se en förändring i hur Sveriges ansvariga sköter kontrollen av det multilaterala biståndet. Regeringens strategier och policyramverk har goda visioner om ett socialt, ekonomiskt och miljömässigt hållbart bistånd — dessa visioner måste omsättas till faktisk handling även i projekt där svenska myndigheter eller organisationer från det svenska civilsamhället inte är utförarens närmaste samarbetspartner.

Föreslagna åtgärder: - Sveriges Riksdag och Regering, liksom berörda Departement och Myndigheter bör öka sin insyn i det multilaterala bistånd som kanaliseras genom internationella organisationer och företag. - Fler kontrollmekanismer bör införas före, under och efter internationella biståndsprojekt för att säkerställa att dessa följer de svenska riktlinjerna för utvecklingssamarbeten.

Motiv och bakgrund: För att undvika att svenskt bistånd går till kontraproduktiva program och projekt, där brott mot mänskliga rättigheter eller miljö sker, kräver vi att det ska ske en noggrannare kontroll av vart Sveriges biståndspengar som kanaliseras genom multilaterala organisationer går.

Ett av målen för svenskt multilateralt bistånd är att det ska bidra till en socialt, ekonomiskt och miljömässigt hållbar värld, samt att det ska grunda sig på en aktiv dialog, lokalt ägarskap och långsiktighet, enligt Regeringens skrivelse 2016/17:60 ”Policyramverk för utvecklingssamarbete och humanitärt bistånd” (se Bilaga 1). Regeringen betonar även vikten av att Sverige är en välinformerad biståndsgivare; att multilaterala utvecklingssamarbeten ska baseras på ”hur relevant deras verksamhet är för de svenska utvecklingsmålen, och hur effektivt de använder våra och andras resurser” [2]; samt att Sverige ska vara en aktiv kravställare vad gäller uppföljning, utvärdering och god resultatredovisning (se Bilaga 1). Det finns flera mekanismer för att garantera detta när den svenska myndigheten för internationellt utvecklingssamarbete eller organisationer från det svenska civilsamhället är förvaltare av medlen, men verkar halta när internationella aktörer eller företag tar över.

Till exempel så avslöjar Sveriges Natur i sitt reportage ”Svenskt bistånd till skövling i Gabon” 2017 [1] hur Sverige har bidragit med biståndspengar till palmoljaplantager i Gabon. Det internationella företaget Olam har i Gabon skövlat regnskog för att bereda mark för odling av palmolja. Trots att Olam är medlem i FSC (Forest Stewardship Council) och därmed förbundit sig att följa FSCs egna riktlinjer har de avverkat

naturskog på en "oacceptabel nivå", enligt kritik från FSC. Trots kritiken på företagets verksamhet från flera håll har Sverige, genom Afrikanska utvecklingsbanken, givit stöd till Olams skövling av regnskog, något som inte bara får förödande konsekvenser för klimatet utan också medför försämrade levnadsvillkor för ursprungsbefolkningen. Ett annat exempel där svenska multilaterala biståndspengar har gått till projekt som inte levt upp till de svenska riktlinjerna kring internationellt bistånd är FNs klimatprojekt Redd/Redd+, som har fått kritik från många håll [3] [4] [5]. Även när det gäller detta program finns löften om ett hållbart projekt, där lokal- och urfolks samtycke, rättigheter och kunskap skulle stå i fokus tillsammans med bevarandet av den biologiska mångfalden och av naturskog. Dessa löften efterlevs inte.

Visionen för det svenska multilaterala biståndet och verkligheten verkar inte alltid överensstämma, som exemplen ovan visar. Någonstans på vägen från skrivelse till handling har det gått fel.

Riksrevisionen har i sin granskning av UD ("Bistånd genom internationella organisationer — UD:s hantering av det multilaterala utvecklingssamarbetet (RiR 2014:24)" [6] kritiserat UD för bristfällig rapportering. Bristande rapportering och insyn samt otillräcklig transparens leder till att kontrollen av det multilaterala utvecklingssamarbetets effektivitet och resultat omöjliggörs, vilket gör att biståndspengar kan fortsätta hamna i kontraproduktiva projekt och samarbeten. Riksrevisionens kritik går hand i hand med kravet vi framför i denna motion — att det måste ske en ökad kontroll, transparens samt uppföljning av det svenska internationella biståndet som kanaliseras genom multilaterala utvecklingssamarbeten för att säkerställa att detta följer de svenska riktlinjerna. Det skulle minska risken för att svenska biståndspengar läggs i projekt som strider mot visionen om en socialt, ekonomiskt och miljömässigt hållbar värld, samt klargöra huruvida projekt baseras på "en aktiv dialog, lokalt ägarskap och långsiktighet" .

Källhänvisning

1. <http://www.sverigesnatur.org/aktuellt/svenskt-bistand-till-skovling-i.gabon/>
2. <http://www.regeringen.se/49c840/contentassets/0180f1785d054d29955c0e66fb5ffff/sveriges-utvecklingssamarbete-genom-multilaterala-organisationer>
3. <http://www.redd-monitor>
4. https://www.naturskyddsforeningen.se/sites/default/files/dokument-media/2011_skog_naturvard_mer_pengar_at_skogen.pdf
5. <https://www.naturskyddsforeningen.se/sites/default/files/dokument-media/REDD%20Plus%20or%20REDD%20Light.pdf>
6. https://www.riksrevisionen.se/PageFiles/20784/RiR_2014_24_Bistand_genom_internationella_organisationer_Anpassad.pdf

Bilaga finns [online](#) till denna motion

Motion 185:

Hur många ton kostar vårt försvar?

Ämnesområde: Global rättvisa

Motionär(er): Ola Gabrielson

E-post: olagabrielson@yahoo.se

Sammanfattning: Vi står inför en enorm omställning, där framför allt den rika världen måste dra ner på sina utsläpp och därmed konsumtion till en bråkdel. Länder tvingar varandra att redovisa hur det ska gå till.

Märkligt nog verkar militära utsläpp inte räknas. Dessutom talar man i Sverige och andra länder om behovet av ökade anslag till försvaret.

En cynisk tolkning av detta kan vara att många regeringar räknar med att försvara sin levnadsstandard och sina utsläpp med militär, istället för att behöva avstå.

Sverige bör statuera exempel och tydligt redovisa försvarets klimatpåverkan.

Föreslagna åtgärder: Jag vill att

- Regeringen redovisar hur mycket utsläpp som produceras av Sveriges försvar, och hur detta kan reduceras,
- Sverige driver regler om motsvarande redovisning i EU och FN.

Motiv och bakgrund: I vår tid liksom genom historien har stora och militärt aggressiva kulturer och nationer skaffat sig rikedomar och ett utsvävande liv genom att stjäla resurser från andra eller att förslava dem. David Graebers bok 'Skuld -de 5000 första åren' beskriver det som att en nationell elit brukar använda en av två metoder för att berika sig:

- Antingen förslavar man sin egen befolkning, ofta genom att skuldsätta dem;
- eller så utbildar man sin befolkning till militärer, ockuperar svagare länder, stjälar deras resurser, och förslavar den befolkningen.

Bägge metoderna är instabila och leder till kollaps, men det tar några generationer och de första förövarna hinner dö dessförinnan. Det militära alternativet håller ofta lite längre.

Därför är militär aggression en vanlig reaktion på kriser av olika slag. Detta orsakar naturligtvis kapprustning, och militärmakten tar en allt större del av den totala kakan. I samma takt blir militären allt mäktigare och får större kontroll över politiken.

Detta är antagligen anledningen till att militära utsläpp inte syns i internationella klimatkussioner; militären anser sig stå över krav på måttfullhet. Den svenska militärmakten är antagligen inte värst, men tendensen syns även här.

Kapprustningen är oacceptabel ur varje tänkande människas perspektiv, av många skäl. I detta sammanhang är dock militär konsumtion och utsläpp huvudsaken. För att på ett rättvisande sätt kunna jämföra länders klimatpåverkan måste alla sektorer räknas in, inklusive den militära. Sverige bör föregå med gott exempel.

Motion 208: **Rättvis klimatfinansiering**

Version: 2

Ämnesområde: Global rättvisa

Motionär(er): Anna Axelsson

Organisation: Diakonia

E-post: anna.axelsson@diakonia.se

Sammanfattning: Enligt Parisavtalet ska rika länder bidra med 100 miljarder USD per år för klimatåtgärder i utvecklingsländer. Sveriges rättvisa andel, baserat på utsläpp och BNP per capita bör vara 3,8 miljarder 2019 och 4,2 miljarder från 2020. Enligt klimatkonventionen ska pengarna inte tas från biståndsbudgeten.

Klimatfinansiering ska göra det möjligt för utvecklingsländer att genomföra klimatåtgärder. Utan stöd riskerar 100 miljoner människor att halka tillbaka i extrem fattigdom till 2030. Runt 200 miljoner människor förväntas tvingas lämna sina hemområden på grund av klimatförändringar till 2050.

Föreslagna åtgärder: Att Sveriges regering avsätter medel för klimatfinansiering ur statsbudgeten, i linje med Sveriges rättvisa andel på 3,8 miljarder kronor för 2019 och 4,2 miljarder för kommande år under mandatperioden, utöver biståndsbudgeten på 1 procent av BNI.

Motiv och bakgrund: Det är dagens rika länder som står för den största delen av de utsläpp som orsakat klimatförändringarna, på grund utav att de har störst ekonomier och att dessa ekonomier drivs av fossil energi. De som drabbas värst av klimatförändringarnas konsekvenser är människor som lever i fattigdom och utsatthet, eftersom de har sämst förutsättningar att anpassa sig till förändringar. Klimatförändringarna måste hejdas och samhällen anpassas till de förändringar som sker ? utan att kompromissa med mänskliga rättigheter och alla människors rätt att leva ett värdigt liv.

Klimatfinansiering ska göra det möjligt för utvecklingsländer att genomföra och skala upp de klimatplaner som hör till Parisavtalet. Enligt FNs miljöprogram UNEP behövs upp till 300 miljarder dollar per år till 2030 bara för anpassningsåtgärder i utvecklingsländer . Fram till 2050 väntas kostnaderna öka ytterligare. Utan stöd från de länder som bär störst ansvar för klimatförändringarna riskerar 100 miljoner människor att halka tillbaka i extrem fattigdom till 2030, enligt siffror från Världsbanken . Enligt International Organisation for Migration (IOM) kan mellan 25 miljoner och 1 miljard - men mest sannolikt runt 200 miljoner - människor tvingas lämna sina hem på grund av klimatförändringar till 2050.

Länder som har dåliga ekonomiska förutsättningar och hög sårbarhet inför klimatförändringarna måste erbjudas omfattande och förutsägbart finansiellt stöd på ett transparent sätt, för att kunna anpassa sina samhällen och ekonomier till ett förändrat klimat. Stödet ska förutom tydlig klimatnytta bidra till hållbar utveckling och skydd av mänskliga rättigheter, främja jämställdhet och särskilt gynna de människor som lever i fattigdom och som därför är särskilt sårbara för klimatförändringarnas effekter.

Enligt Parisavtalet, som trädde i kraft i november 2016, ska rika länder bidra med 100 miljarder dollar om året för klimatåtgärder i utvecklingsländer, från 2020 till 2025. Sedan ska länderna sätta ett nytt, högre mål för klimatfinansiering.

Enligt klimatkonventionen ska klimatfinansiering vara additionell, det vill säga den ska inte vara en del av ländernas budget för bistånd till utvecklingsländer. Men än så länge kommer i princip all redovisad offentlig klimatfinansiering från ländernas biståndsbudgetar. Ungefär en fjärdedel av klimatfinansieringen består av privata investeringar, exportkrediter och lån.

Rika länder med historiska och nutida höga utsläpp har, förutom ett rent juridiskt bindande ansvar, en moralisk skyldighet att bidra med klimatfinansiering. Sveriges rättvisa andel av de 100 miljarder dollar som

rika länder ska bidra med årligen bör uppgå till 4,2 miljarder SEK per år från år 2020, baserat på våra växthusgasutsläpp per capita och BNP per capita.

Motion 250: **Lägg ner ETS, EU:s Emissions Trading System**

Ämnesområde: Global rättvisa

Motionär(er): Ellie Cijvat

E-post: ellie.cijvat@gmail.com

Sammanfattning: ETS, EU:s system för handel med utsläppsrätter, är i grunden feltänkt, och leder till att det alltför generösa utsläppstaket som sätts ofta förbrukas. ETS blockerar implementering av nya lösningar. Som styrmedel är ETS misslyckat, eftersom priset på utsläppsrätter har gått ner så att det knappast har en reglerande verkan. Det är hög tid att ersätta ETS med effektiva åtgärder som ett förbud för fossilsubventioner, koldioxidskatt, och offentliga investeringar för klimatet som går bortom budgettaket.

Föreslagna åtgärder: Vi vill att klimatriksdagen ska framföra till Sveriges folkvalda och andra berörda,
- att verka för att EU ska lägga ner ETS, Emissions Trading System,
- att inom FN:s klimatförhandlingar plädera för att handel med utsläppsrätter inte är en fungerande lösning.

Motiv och bakgrund: I höstas beslutades om kosmetiska förbättringar till ETS- EU:s system för handel med utsläppsrätter. Men det räcker inte; ETS är i grunden feltänkt, och leder till att det alltför generösa utsläppstaket som sätts ofta förbrukas.

ETS blockerar implementering av nya lösningar; Det är ofta man läser att ett land inte vill reglera en viss sektor eller lagstifta kring bättre lösningar eftersom nämt område faller under ETS. Andra problem med ETS är att man felaktigt har kunnat tillgodoräkna sig rätter från tvivelaktiga projekt i Syd (CDM) som ibland har lett till allvarliga miljö- och sociala problem. Det har även förekommit spekulation och fusk.

Tyvärr har ETS fått efterföljning; Fler och fler länder inför eller planerar att införa liknande system, och vid de internationella klimattoppmötena står ETS och liknande typer av falska lösningar högt på agendan.

Som styrmedel är ETS misslyckat, eftersom priset på utsläppsrätter har gått ner så att priset knappast har en reglerande verkan. Många rätter delas dessutom fortfarande ut gratis till fossilbaserad industri. I och med att vi bara har några år på oss att börja minska utsläppen, och att de rika länderna måste gå före, är det hög tid att ersätta ETS med effektiva åtgärder som ett förbud för fossilsubventioner, koldioxidskatt, och offentliga investeringar för klimatet som går bortom budgettaket. Det är inte marknaden som kommer att lösa utsläppsminskningen.
